

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 6. Vinum, quod est materia calicis, quâ modicâ permixtum esse
debet de necessitate præcepti Ecclesiastici, non de necessitate
Sacramenti, nec de necessitate præcepti divini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

cramentum. Quia mustum jam habet speciem vini (prosequitur sanctus Doctor ibidem) nam ejus dulcedo attestatur digestionem, quae est completio à naturali calore, ut dicitur in 4. Meteor. Est ideo de musto potest confici hoc Sacramentum. . . . Prohibetur tamen, ne mustum statim expressum de uva, in calice offeratur: quia hoc est indecens, propter impuritatem musti. Potest tamen in necessitate fieri. Dicitur enim à Julio Papa: si necessitate fuerit, botrus in calicem comprimitur.

53 Id quod sanctus Doctor haud dubie intelligit de musto expresso ex uvis maturis, vel ferè maturis, cap. cum omne de Consecr. dist. 2. Quia si expressum sit ex uvis immaturis, agrella est, non vinum. Si in uvis, licet maturis, adhuc contentum, non habet rationem potus, sed cibi. Nam uva non est vinum, neque potus (inquit Etilius in 4. dist. 8 §. 9.) neque potabile quiddam. Unde non dicitur bibi, sed manducari.

54 Et quia liquores maiorum granatorum, vel mororum, aut hujusmodi, non dicuntur propriè vinum, sed secundum similitudinem (ait S. Thomas ad 1.) ideo ex illis non potest confici Eucharistia.

55 Nec confici potest ex vino adulto, quamlibet ex vino de vite confecto. Quia in aliam substantiam transiisse censetur, nec cenetur amplius vinum. Bonacina disp. 4. q. 2. puncto 2. Censetur tamen cum Etilio loco citato, Cornejo nostro, pluribusque aliis Doctoribus apud Leandrum disp. 7. de Euchar. q. 36. & Dianam p. 11. tr. 1. resol. 17. contra Alanum, Armillam, Henriquez, Anglez, Fernandez, Nugnum, Martinum Ledefinam, Lessium, &c. confici posse ex vino congelato, saltem si recens sit congelatio, utpote in calice paulò ante consecrationem facta. Manet enim tunc salva tam virtus, quam species vini: cum per congelationem tam recentem non corrumpatur (ut constat ex eo quòd Christi sanguis in calice consecratus esse non desinat, eo ipso quo post consecrationem congelatur) lique per se potabile, tamen hic & nunc non proximè. Quod minimè requiritur in hoc Sacramento, utpote in usu non consistente.

56 Quia tamen vinum congelatum est materia aliquo modo controversa, peccaret qui in eo consecraret, glacie non solutà. Solvenda proinde glacies est ante consecrationem, linteo utique, vel panno calido calicem involvendo, vel calicem (dum illud non sufficeret) in aqua terrente usque ad glaciei solutionem immergendo, tam providè tamen, ut aqua calicem non subintraret. Quod etiam fieri debet, si calix post consecrationem congelatur. Sic enim rubrica Missalis habet tit. de defect. circa Miss. occur. Si in hyeme sanguis congelatur in calice, involvatur calix panno calefacto. Si id non proficeret, ponatur in ferventi aqua (dummodo calicem non intret) donec liqueat.

CAPUT VI.

Vinum, quod est materia calicis, aqua modicà permixtum esse debet de necessitate præcepti Ecclesiastici, non de necessitate Sacramenti, nec de necessitate præcepti divini.

57 Vno (ait S. Thomas a. 6.) quod offertur in hoc Sacramento, debet aqua admisceri. Primum quidem propter institutionem. Probabiliter enim creditur, quòd Dominus hoc Sacramentum instituerit in vino aqua permixto, secundum morem illius terræ. Unde S. Prov. 9. dicitur: Bibite vinum, quòd miscui vobis. Secundò, quia hoc convenit representationi Dominice Passionis. Unde dicit Alexander Papa: NON DEBET IN CALICE DOMINI. AUT VINUM SOLUM, AUT AQUA SOLUM OFFERRI, SED UTRUMQUE PERMIXTUM;

QUIA UTRUMQUE EX LATERE ETUS IN PASSIONE SUA PROFLUXISSE LEGITUR. Tertio, quia hoc convenit ad significandum effectum hujus Sacramenti, qui est unio populi Christiani ad Christum. Quia, ut Julius Papa can. cum omne crimen de Consecr. dist. 2. dicit, calix Dominicus, juxta Canonum præcepta, vino & aqua permixtus offerri debet, quia videmus in aqua populum intelligi, in vino verè ostendi sanguinem Christi. Ergo cum in calice vino aqua miscetur, Christo populus adunatur. Quarto, quia hoc competit ad ultimum effectum hujus Sacramenti, qui est introitus ad vitam æternam. Unde Ambrosius dicit in lib. de Sacram. Redundat aqua in calicem, & salit in vitam æternam.

Prima ratio S. Doctoris: probabiliter creditur, quòd Dominus hoc Sacramentum instituerit in vino aqua permixto, recipitur & approbatur à Concilio Tridentino sess. 22. c. 7. ubi absolute, & sine addito probabiliter ita credi pronuntiat, dicens, præceptum esse ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquam vino in calice offerendo miscerent; eò quòd Christum Dominum ita fuisse credatur.

Neque tamen illic consequitur, id esse de necessitate Sacramenti, vel præcepti divini: quia etiam nos Latini credimus, Christum in azymo consecrasse. Non ideo tamen credimus id esse de necessitate Sacramenti, nec de necessitate præcepti divini. Nec est in Ecclesia Catholica qui id asserat. Quòdque aqua mixtio non sit de necessitate Sacramenti, rubrica Missalis tit. de defectu vini expressè declarat, & Florentinum insinuat, dum calicis materiam designando vinum de vite, non addit aqua permixtum (ne crederetur id esse de necessitate Sacramenti) sed mutatà expressionis formulà, addit: cui ante consecrationem aqua modicissima admisceri debet, ut inde concluderetur sola necessitas præcepti.

Quòd præceptum tamen Valentia putet esse divinum: communior & vera sententia est non esse nisi Ecclesiasticum. Id enim significat Julius Papa supra, cum ait: Calix Dominicus. Juxta Canonum præcepta, vino & aqua permixtus offerri debet. Significat & Tridentinum proximè relatum, aens, præceptum esse ab Ecclesia sacerdotibus &c. Cur enim alioqui Julius Papa solius canonici meminisset, non divini? Cur Tridentinum solùm dixisset id ab Ecclesia esse præceptum, cum potius dicere debuisset id præceptum esse a Christo, si à Christo præceptum esse censuisset? Nec Tridentinam sic loqui solet, ubi præceptum est divinum, atque à Christo ipso conditum.

Accedit quòd si aqua mixtio foret de jure divino, nulli omnino sacerdoti liceret unquam sine vino & aqua consecrare; nec Ecclesia posset id permittere. Atqui certum est Armenos sine aqua consecrare à multis annis. . . . nec tamen eos videmus in Concilio Florentino ab Ecclesia peccati admonitos, aut reprehensos. . . . quasi mortaliter peccarent, aut agerent contra jus divinum, inquit Gamaheus hic q. 74. a. 3.

Accedit item quòd si præceptum hoc esset divinum, vix ostendi posset aqua mixtionem non esse de necessitate Sacramenti, ait Sylvius ibidem a. 7.

At (inquis) Christus, postquam consecravit in vino & aqua, dixit: Hoc facite in meam commemorationem.

At (inquam ego) hoc etiam dixit, postquam consecravit in azymo. Nec tamen inde concluditur divinum præceptum consecrandi in azymo.

Ex verbis proinde Christi: Hoc facite, &c. 10. hujus concluditur divinum præceptum consecrandi corpus & sanguinem Christi, sive illud in sacrificium offerendi, in commemorationem crucis sacrificii crucis.

Potest tamen Ecclesiasticum illud præceptum

divina institutio appellari, prout à nonnullis Patribus appellatur. Tum quia præceptum illud ex speciali Dei inspiratione conditum est ab Apostolis. Quomodo jejuniū quadragesimale, Leo Papa institutionis divine salubritate provivum esse dicit. Tum quia eatenus est divina institutio, quatenus à Christo tradita, non lege, nec præcepto, sed exemplo. Quo sensu institutionem illam nonnulli Patres aiunt esse ordinem divinitus traditum.

67 Sed quid ad Cyprianum relatum cap. in sanctificando de Consecr. dist. 2. Videtur enim primâ facie aquæ mixtionem asserere necessariam necessitate Sacramenti. At enim: *Sic in sanctificando calice Domini offerri aqua sola non potest, quomodo nec vinum solum potest. Si verò calix Domini non est aqua sola, aut vinum solum, nisi utrumque sit, ubi miscetur. Quomodo nec corpus Domini potest esse farina sola, aut aqua sola, nisi utrumque adinatum fuerit & copulatum, & panis unus compage solidatum.*

Respondet certam esse Cypriani mentem in contrarium: cum ibidem dicat, quod si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi incipit esse sine Christo, id est sine representata unitate corporis Christi, quod est Ecclesia, ut Glossa explicat ibidem.

68 Dicendum proinde cum S. Thoma in 4. dist. 11. q. 2. a. 4. ad 2. quod exponendum est verbum Cypriani, non potest, id est non debet. Quia illud possumus quod iure possumus. Et idem quantum ad id quod debet fieri, est simile ex parte corporis & sanguinis: non autem quantum ad id quod fieri potest. Quia aqua est de substantia panis; non autem de substantia vini. Vel dic in exemplis non esse querendam similitudinem omnimodam, ibique Cyprianum (disputantem contra Aquarios, in sola aqua consecrantes) solum velle probare, quod aqua sola valide consecrari nequeat; sicut vinum solum licite consecrari nequit.

69 Sed quamobrem (inquit) vino modicam aquam miscendam esse dicimus? Respondet quia certum est, quod aqua esse debet in minori quantitate quam vinum, cap. perniciosus de celebrat. Missæ. Et quia in Florentino habetur, quod aqua modicissima admisceri debet. Denique Ferdinandus de Castro-Palao testatur, esse consuetudinem & praxim Romanæ Ecclesiæ, octies vel decies plus vini apponere, quam aquæ. Tametsi hic scrupulosè non sit procedendum, ne sensu deluto, nihil aquæ in calice fundatur.

70 Si curiosius inquiras, quantum aquæ sine scrupulo apponi queat? Cardinalis de Lugo disp. 4. n. 38. respondet non videri scrupulum habendum, si quinta vel sexta pars aquæ apponeretur. Tum quia credibile non est vinum aded esse debile, ut tam modicâ aquâ corrumpatur. Tum quia Concilium Triburicense anno 895. celebratum can. 19. permittit apponere tertiam aquæ partem. Dicit enim: *Dua partes sunt vini (quia major est majestas sanguinis Christi, quam fragilitas populi) tertia aquæ, per quam intelligitur infirmitas nature humane.*

71 Sed tutius sequimur Florentinum, aens aquam modicissimam admiscendam, præsertim hæc in partibus, ubi nec vina aded generosa sunt, & sæpe in cavea, vel in via baptizantur, priusquam in altari ministrentur. Quo tamen haud obstante, vinum in altari per Sacerdotem adhuc misceri debet. Tum quia aqua dolio apposta non sufficit ad significationem hujus Sacramenti, ait S. Thomas a. 8. ad 3. Tum quia mixtio præcepta est, tanquam cæremonia sacra, pertinet ad sacrificium, ideoque in altari fieri debet ab ipso sacrificante. Idque sub mortali, non obstante materie parvitate. Quia tametsi parva sit entitativè, magna est significativè, prout demonstrant quatuor rationes S. Thomæ n. 5. productæ.

Quod si Sacerdos aquæ mixtionem ante Offertorium oblitus, id ante calicis consecrationem advertat, aquam calici ante consecrationem infundere debet, eam Deo mentaliter offerendo. Sed si advertat celebrans, post consecrationem calicis, non fuisse appositam aquam, nullo modo apponat (inquit rubrica Missalis) quia non est de necessitate Sacramenti.

CAPUT VII.

Aqua vino permixta in Christi sanguinem unâ cum vino immediatè convertitur.

Circa aquam adjunctam vino, dicendum (inquit S. Thomas a. 8.) quod sicut Innocentius III. dicit in quadam Decretali cap. cum Mattheus de celebr. Missar. triplex est opinio. Quidam enim dicunt, quod aqua, adjuncta vino, per se manet, vino converso in sanguinem. Sed hæc opinio stare non potest. Quia in Sacramento altaris, post consecrationem, nihil est nisi corpus & sanguis Christi. Sicut enim Ambrosius dicit in lib. de officiis: ante benedictionem, illa species nominatur: post benedictionem corpus significatur. Alioquin non totum adoraretur veneratione latræ.

Et idè alii dixerunt, quod sicut vinum convertitur in sanguinem; ita aqua convertatur in aquam, que de latere Christi fluxit. Sed nec hoc rationabiliter dici potest. Quia secundum hoc, aqua seorsim consecraretur à vino, sicut vinum à pane.

Et idè, sicut ipse (Innocentius III.) dicit: *75 aliorum opinio probabilior est, qui dicunt aquam converti in vinum, & vinum in sanguinem.*

Eliminatâ igitur è scholis opinione dicentium, *76 aquam vino in calice mixtam, converti in aquam quæ de latere Christi fluxit: eò quod verba consecrationis calicis nullo modo significant istam conversionem; & in illud solum conversio fiat, quod consecrationis verba significant. Eliminâtâ etiam opinione dicentium, aquam vino mixtam, per se post consecrationem manere (quia in Sacramento altaris Ecclesia post consecrationem, nihil agnoscit nisi corpus & sanguinem Christi, sub speciebus panis & vini) certa est sententia, quæ ponit aquam vino mixtam in Christi sanguinem per consecrationis verba converti. Sed controversa est an mediâtè? an immediâtè?*

Opinio quæ ponit aquam solam mediâtè converti in sanguinem, ita ut prius converti debeat in vinum, est S. Thomæ, Alensis, Bonaventuræ, Scoti, Abulensis, Sylvii, ipsiusque Carechismi Romanani. Estque illa quam Innocentius III. supra probabiliorè dicit. Sed certa non est. Contraria quippe opinio (quæ ponit aquam immediâtè converti in sanguinem, tametsi prius in vinum mutata non fuerit) graves etiam habet defensores, Cardinalem Alanum, Baronium, Toletum, Salmeronem, Jansenium Gandensem, Sotum, Card. de Lugo, aliosque multos; & quamvis tempore Innocentii III. prior opinio ipsi visa sit probabilior, attentâ autoritate Scholasticorum (quorum major & potior pars ei patrocinabatur) attentâ etiam Philosophiâ istius temporis: Posterior nihilominus hodie videri potest probabilior, attentâ doctrinâ SS. Patrum, Philosophiæque modernâ. Cum ex una parte, ob rationem n. 73. ex S. Thomæ allatam, certa sit communis doctrina Patrum Justinii Martyris sub finem Apol. 2. Cypriani epist. 63. Ambrosii lib. 4. de Sacram. c. 4. & 5. Damasceni lib. 4. fid. orthod. c. 14. Paschali I. de corp. & sang. Dom. c. 11. Rabani lib. eodem c. 30. Algeri lib. 1. de Sacram. c. 19. dicentium aquam vino in calice mixtam, in Christi sanguinem transmutari, nihilque in calice post consecrationem esse